

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення восьмої сесії
обласної ради сьомого скликання
23 лютого 2017 року №9-8/VII

**ОБЛАСНА ПРОГРАМА
боротьби з онкологічними захворюваннями
на 2017 -2021 роки**

**м. Чернігів
2017рік**

ЗМІСТ

Назва розділу

1. Паспорт обласної Програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період 2017-2021 роки	1
2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма	2-3
3. Мета Програми	3
4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми	3
5. Фінансове забезпечення Програми	3
6. Основні завдання і заходи Програми. Очікувані результати	4-5
7. Координація та контроль за ходом виконання Програми	5
8. Додатки до Програми:	6-11
1. Ресурсне забезпечення обласної Програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період 2017-2021 роки	
2. Напрямки діяльності та основні заходи обласної Програми боротьби з онкологічними захворюваннями на 2017-2021 роки	

І. ПАСПОРТ
обласної Програми боротьби з онкологічними захворюваннями
на 2017-2021 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Обласна державна адміністрація
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992р. №2801-ХІІ, наказ МОЗ України від 30.12.92р. №208 «Про заходи подальшого покращання і розвитку онкологічної допомоги населенню» (зі змінами та доповненнями наказу МОЗ України від 01.10.13р. №845).
3.	Розробник Програми	Управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники програми	Управління освіти і науки облдержадміністрації, Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
5.	Відповідальний виконавець Програми	Управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації
6.	Учасники Програми	Управління охорони здоров'я ОДА,
Управління освіти і науки ОДА,
Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ОДА,
міськвиконкоми, райдержадміністрації
7.	Термін реалізації Програми	2017-2021 роки
8.	Загальний орієнтовний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього: у тому числі:	98 100,0 тис.грн.
8.1.	кошти обласного бюджету,	92 900,0 тис.грн.
8.2.	кошти інших джерел	5 200,0 тис.грн.

II. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Злоякісні новоутворення є одними з найбільш небезпечних для здоров'я людини, серед причин смертності та інвалідизації населення вони займають друге місце після серцево-судинних захворювань. Рівень первинної інвалідності серед дорослого населення області від злоякісних новоутворень 11,0 на 10 тис. населення, а серед працездатного населення - 12,2 на 10 тис. населення. Щороку в області виявляється понад 4 тисячі захворювань на злоякісні новоутворення, а помирає від них більше 2-х тисяч хворих, з них біля 30% особи працездатного віку. Останні 5 років показник захворюваності населення області стабільно високий: у 2011 році - 370,3 на 100 тис. населення, (Україна – 348,8); 2012р.–375,1 (Україна -357,6); 2013р. – 379,0 (Україна – 360,3); 2014р. – 378,6 (Україна – 313,5); 2015р. – 369,2 (Україна – 313,6). У 2014 – 2015 роках, показники по Україні розраховувались без АР Крим, Донецької і Луганської областей.

В структурі захворювань у чоловіків перші 5 місць посідають злоякісні пухлини легенів, передміхурової залози, шлунка, шкіри, прямої кишки і ободової кишки. У жінок – молочної залози, шкіри, тіла матки, ободової кишки, шлунка. Всього в області перебуває на обліку біля 28 тисяч онкологічних хворих, у т.ч. 135 дітей до 17 років.

Показник смертності від злоякісних новоутворень також зростає і значно перевищує середні показники по Україні: 2011р. – 187,0 на 100тис. населення (Україна -180,4); 2012р. – 196,3 (Україна -154,8); 2013р. – 190,4 (Україна – 180,4); 2014р. – 192,3 (Україна – 161,8); 2015р. – 192,1 (Україна – 158,1).

Таким чином, злоякісні новоутворення спричиняють значне навантаження на охорону здоров'я області, викликаючи значну інвалідизацію серед працездатного населення та високий рівень смертності, що свідчить про надзвичайну гостроту проблеми, необхідність включення в систему протиракової боротьби не лише лікувально-профілактичних закладів, але й установ та закладів усіх галузей економіки, освіти і науки, засобів масової інформації. Відомо, що чим раніше виявляється онкологічне захворювання, тим більш сприятливий прогноз як в плані лікування, так і життя. На жаль, щороку з числа вперше захворівших захворювання у 30% хворих виявляється в занедбаному стані. По окремим візуальним локалізаціям показник занедбаності значно вищий, так по раку шийки матки він сягає 50%, по раку молочної залози вище 30%.

Використання та впровадження скринінгових програм у доклінічній діагностиці злоякісних новоутворень дасть можливість виявляти ранні стадії онкозахворювань, які можна лікувати менш травматичними методами, особливо по раку візуальних локалізацій, у т.ч. шийки матки і молочної залози.

Недостатнє забезпечення обласного онкологічного диспансеру сучасною діагностичною і лікувальною апаратурою (ендоскопічною, гаматерапевтичною) не дає змоги забезпечувати лікування онкохворих на високотехнологічному рівні, впроваджувати малоінвазивні методики лікування раку. В умовах дефіциту бюджетного фінансування погіршується забезпечення онкологічних хворих хіміотерапевтичним лікуванням, без якого неможливе одужання хворого.

У зв'язку з цим у 2-3 рази скорочується тривалість життя онкологічного хворого, зростає кількість хворих, які стають інвалідами.

Заходи Програми боротьби з онкологічними захворюваннями потребують цільових фінансових зусиль, активних і скоординованих дій закладів охорони здоров'я, освіти і науки, засобів масової інформації, спрямованих на забезпечення належних можливостей для діагностики і лікування онкологічних хворих.

Тенденції до зростання захворюваності та смертності від злоякісних новоутворень, залежність онкопатології від наслідків аварії на ЧАЕС свідчать про надзвичайну гостроту проблеми.

III. Мета Програми

Метою даної Програми є підвищення ефективності заходів з профілактики, раннього виявлення онкопатології, покращення рівня надання медичної допомоги хворим на злоякісні новоутворення, зниження інвалідизації онкологічних хворих, рівня смертності від раку, створення умов для продовження та поліпшення якості життя онкологічних хворих.

Ресурсне забезпечення обласної Програми боротьби з онкологічними захворюваннями на 2017-2021 роки наведено у додатку №1.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми

Оптимальною моделлю реалізації обласної Програми боротьби з онкологічними захворюваннями є необхідність продовження заходів протиракової боротьби, які були реалізовані у попередній обласній Програмі, не тільки закладами охорони здоров'я, а й установами освіти і науки, засобів масової інформації.

Програму розроблено на період до 2021 року, вона є довгостроковою, орієнтовне ресурсне забезпечення Програми наведено у додатку 1.

V. Фінансове забезпечення Програми

Фінансове забезпечення заходів Програми здійснюватиметься в межах видатків, передбачених на охорону здоров'я в обласному бюджеті, а також за рахунок інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Обсяг фінансування Програми визначається щороку, виходячи з конкретних завдань та можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді. Ресурс забезпечення Програми може корегуватися у разі виникнення не передбачуваних факторів, що вплинули на своєчасність виконання окремих заходів та проведення відповідних видатків.

VI. Основні завдання Програми. Очікувані результати

Для досягнення визначеної цією Програмою мети необхідно забезпечити:

- проведення ефективних профілактичних оглядів населення;
- покращання диспансерного спостереження хворих на передракові захворювання;
- залучення засобів масової інформації, навчальних закладів та громадських організацій до більш широкого інформування населення з питань профілактики, раннього виявлення та ефективного лікування онкологічних захворювань;
- запровадження випуску програм з профілактики та раннього виявлення онкологічних захворювань на обласних, регіональних каналах телебачення і радіомовлення та тематичних публікацій у періодичних друкованих виданнях;
- використання скринінгових програм в ЛПЗ області з метою раннього виявлення передпухлинних і злоякісних новоутворень;
- забезпечення закладів охорони здоров'я необхідним діагностичним обладнанням для діагностики онкологічної патології;
- поетапне забезпечення обласного онкологічного диспансеру необхідною сучасною радіологічною та ендоскопічною апаратурою;
- удосконалення системи психологічної підтримки онкохворих та членів їх сімей, зокрема шляхом залучення волонтерів до цієї роботи;
- підвищення рівня підготовки з онкології лікарів та середніх медичних працівників загальнолікувальної мережі;
- продовження роботи з покращання паліативного лікування онкологічних хворих в термінальній стадії;
- удосконалення надання протибольової терапії онкохворим шляхом створення в поліклінічних закладах кабінетів протибольової терапії та проведення її вдома;
- сприяння розвитку міжнародного співробітництва з пріоритетних аспектів протиракової роботи, розширення співпраці в галузі онкології з міжнародними онкологічними центрами;
- участь лікарів онкологів в міжнародних науково-практичних конференціях, програмах обміну спеціалістами та їх стажування.
- щорічний моніторинг рівня захворюваності населення на злоякісні новоутворення;

Очікувані результати

Виконання Програми дасть змогу:

- зміцнити матеріально-технічну базу обласного онкологічного диспансеру;
- підвищити рівень поінформованості населення з питань профілактики і ранньої діагностики злоякісних новоутворень;
- покращити рівень ранньої діагностики злоякісних новоутворень а саме:
- підвищити рівень виявлення злоякісних новоутворень окремих локалізацій в I-II стадіях захворювання (молочна залоза, шийка матки та інші візуальні локалізації) на 5%;
- підвищити рівень виявлення злоякісних новоутворень при профілактичних оглядах на 5%;
- покращити якість спеціалізованої онкологічної допомоги населенню;
- знизити показник смертності населення від онкозахворювань на 3%;

VII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Функції з координації Програми покладаються на Управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації.

Структурні підрозділи обласної державної адміністрації, які є виконавцями Програми, надають Управлінню охорони здоров'я обласної державної адміністрації інформацію про виконання заходів Програми щоквартально, до 10 числа наступного за кварталом місяця та до 1 лютого наступного року.

Про хід реалізації Програми Управління охорони здоров'я щорічно у I кварталі року, наступного за звітним, звітує перед обласною радою.

Контроль за виконанням заходів Програми покладається на обласну державну адміністрацію та комісію обласної ради з питань охорони здоров'я, соціального захисту населення та у справах учасників АТО.

**Начальник Управління
охорони здоров'я обласної
державної адміністрації**

П.П.Гармаш

Додаток 1
до обласної Програми боротьби з
онкологічними захворюваннями
на 2017-2021 роки

Ресурсне забезпечення обласної Програми боротьби з онкологічними захворюваннями на 2017-2021 роки

Обсяг коштів, які пропонуються залучити на виконання програми	Етапи виконання програми					Усього витрат на виконання програми
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	
Обсяг ресурсів, всього (тис. гривень)	17 800,0	24 100,0	14 996,0	21 952,0	19 252,0	98 100,0
у тому числі:						
кошти обласного бюджету	16 900,0	23 100,0	13 996,0	21 052,0	17 852,0	92 900,0
кошти інших джерел	900,0	1 000,0	1 000,0	900,0	1 400,0	5 200,0

**Начальник Управління
охорони здоров'я облдержадміністрації**

П.П.Гармаш

Додаток 2
до обласної Програми боротьби з
онкологічними захворюваннями
на 2017-2021 роки

**Напрямки діяльності та основні заходи обласної Програми
боротьби з онкологічними захворюваннями на 2017-2021 роки**

№з/п .	Найменування завдання	Перелік заходів Програми	Строк вико- нання	Виконавці	Джерела фінан- сування (бюдж- ет)	Орієнтов- ний обсяг фінан- сування, тис.грн.	У тому числі за роками					Очікувані результати
							2017	2018	2019	2020	2021	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Удосконалення системи первинної та вторинної профілактики онкологічних захворювань	1.Забезпечення раннього виявлення злоякісних новоутворень в закладах первинної медико-санітарної допомоги шляхом підвищення ефективності медичних оглядів населення та диспансерного спостереження за хворими на передпухлинні захворювання	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації, райдерж-адміністрації, міськ-виконкоми								Підвищення рівня виявлення злоякісних новоутворень в І-ІІ ст.на 5%
		2.Використання і впровадження скринінгових програм в ЛПЗ області з метою раннього виявлення передпухлинних і злоякісних новоутворень, зокрема раку ш/матки, молочної залози та інших візуальних локалізацій; використання електронних систем цитологічного скринінгу.	2017-2021 роки	Райдерж-адміністрації, міськвиконкоми	Обласний бюджет	1000,0	200,0	200,0	200,0	200,0	200,0	Підвищення рівня виявлення злоякісних новоутворень при профоглядах на 5%
		3.Забезпечення обласного онкологічного диспансеру сучасними пересувними мамографічними комплексами для ранньої діагностики злоякісних новоутворень молочної залози.	2018-2020 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації,	Обласний бюджет	14 000,0		7 000,0		7000,0		Дозволить покращити діагностику захворювань молочної залози на ранніх стадіях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		4.Залучення засобів масової інформації до інформування населення з питань профілактики, раннього виявлення та ефективного лікування онкозахворювань.	2017-2021 роки	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ОДА, Управління охорони здоров'я, райдержадміністрації, міськвиконкоми								Інформування населення сприятиме покращенню ранньої діагностики онкозахворювань та формуванню здорового способу життя
		5.Залучення обласної та міських телерадіокомпаній до створення щомісячних теле- та радіопередач з питань ранньої діагностики онкозахворювань та сприяння запровадженню тематичних публікацій та матеріалів у періодичних друкованих виданнях.	2017-2021 роки	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ОДА, Управління охорони здоров'я, райдержадміністрації, міськвиконкоми								
		6. Забезпечення підвищення рівня онкологічної грамотності та онконастороги лікарів загальнолікувальної мережі. Щороку по 100 лікарів. Всього - 500 лікарів	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я, облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми								Навчання лікарів сприятиме покращенню діагностики онкозахворювань
		7.Проведення науково-практичних конференцій для лікарів області з актуальних питань онкології. Щороку по 2. Всього 10 заходів	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я, облдержадміністрації								Сприятиме підвищенню професійного рівня лікарів

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		8.Забезпечення проведення щорічного моніторингу рівня захворюваності населення на злоякісні новоутворення.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я, облдерж-адміністрації								Дасть можливість якісно і швидко обробляти та отримувати дані та проводити спостереження за онкохворими
		9.Забезпечення функціонування сайту облонкодиспансеру.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я, облдерж-адміністрації								Забезпечить інформацію для медичних працівників та населення
					Всього п.1	15 000,0	200,0	7 200,0	200,0	7200,0	200,0	
2.	Удосконалення методів діагностики злоякісних новоутворень та спеціального лікування онкологічних хворих	1.Забезпечення надання онкохворим стаціонарної допомоги в обласному онкологічному диспансері з використанням комплексу сучасних методів діагностики, хірургічного, променевого, хіміотерапевтичного лікування відповідно до затверджених стандартів світового досвіду.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації	Обласний бюджет	16900,0	1900,0	2500,0	3500,0	4000,0	5000,0	Зниження рівня смертності населення від злоякісних новоутворень на 3%
					Державний бюджет	Обсяг видатків визначається при затвердженні Державного бюджету						
		2.Дооснащення обласного онкологічного диспансеру сучасною діагностичною і лікувальною апаратурою: - лапароскопом, - фіброгастроскопом, - фіброколоноскопом, - фібробронхоскопом, - фіброцистоскопом, - заміна рентгентрубки для КТ тощо та забезпечення її технічним супроводом	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації	Обласний бюджет	10 000,0	3100,0	1500,0	2300,0	700,0	2400,0	Покращення діагностики злоякісних новоутворень дасть можливість охопити більшість хворих спец лікуванням, дозволить збільшити питому вагу органозберігаючих операцій
					Кошти інших джерел	3500,0	700,0	700,0	700,0	500,0	900,0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		3. Будівництво корпусу для лінійного прискорювача КЛПЗ "Чернігівський обласний онкологічний диспансер"	2017-2018	Управління охорони здо-ров'я обл.-держадмі-ністрації	Обласний бюджет	2 200,0.	2 200,0					Забезпечить покращення якості лікування онкологічних хворих
		4. Придбання медичного лінійного прискорювача з комплексом обладнання	2017-2018	Управління охорони здо-ров'я обл.-держадмі-ністрації	Державний бюджет	Обсяг видатків визначається при затвердженні Державного бюджету						
					Обласний бюджет	10 000,0	5000,0	5 000,0				
					Державний бюджет	Обсяг видатків визначається при затвердженні Державного бюджету						
		5.Забезпечення обласного онкологічного диспансеру хіміотерапевтичними препаратами та препаратами супроводу для лікування онкохворих Чернігівської області.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації	Обласний бюджет,	27000,0	3000,0	4500,0	5500,0	6500,0	7500,0	
					Державний бюджет	Обсяг визначається щорічно при затвердженні державного бюджету						
		6. Забезпечення проведення імунногістохімічних досліджень у пацієнтів з агресивними, швидкопрогресуючими та рідкісними формами пухлин	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації.	Обласний бюджет	2500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		7.Удосконалення системи психологічної підтримки онкохворих та членів їх сімей, зокрема шляхом залучення волонтерів громадських організацій.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації.								Сприятиме якості життя пацієнтів, повернення їх до трудової діяльності, поліпшить віддалені результати лікування
					Всього по п.2	72100,0	16400,0	14700,0	12500,0	12200,0	16300,0	
3.	Удосконалення системи надання спеціалізованої паліативної допомоги онкохворим	1. Створення в облонкодиспансері відділення спеціалізованої паліативної допомоги онкологічним хворим.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації.	Обласний бюджет	8700,0	800,0	1700,0	1900,0	2100,0	2200,0	Забезпечить надання високо-спеціалізованої паліативної допомоги онкологічним хворим
		Кошти інших джерел			1700,0	200,0	300,0	300,0	400,0	500,0		
		2. Створення в районах і містах області паліативних відділень для лікування онкохворих за рахунок перепрофілізації ліжкового фонду.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації.								Забезпечить надання якісної симптоматичної допомоги онкологічним хворим в термінальній стадії
					Всього по п.3	10 400,0	1000,0	2000,0	2200,0	2500,0	2700,0	
4.	Здійснення міжнародного співробітництва	1.Забезпечення участі спеціалістів обласного онкологічного диспансеру у міжнародних науково-практичних конференціях, конгресах, програмах з обміну спеціалістів і стажування.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації.	Обласний бюджет							Сприятиме підвищенню професійного рівня лікарів онкологів
5.	Інформатизація обласного онкологічного диспансеру та удосконалення роботи обласного канцер-реєстру	1.Впровадження електронної амбулаторної карти та створення її електронної бази.	2017-2021 роки	Управління охорони здоров'я облдерж-адміністрації.	Обласний бюджет	600,0	200,0	200,0	96,0	52,0	52,0	Дозволить удосконалити державну систему реєстрації хворих на рак, створення єдиного інформаційного простору
		2. Створення Call-центру.										
		3.Забезпечення функціонування системи інформатизації.										

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Всього по програмі тис. грн.		2017-2021 роки			98100,0	17800,0	24100,0	14996,0	21952,0	19252,0	
	в т.ч. - кошти обласного бюджету;					92900,0	16900,0	23100,0	13996,0	21052,0	17852,0	
	- кошти інших джерел					5200,0	900,0	1000,0	1000,0	900,0	1400,0	

**Начальник Управління
охорони здоров'я облдержадміністрації**

П.П.Гармаш